

Asia: VN/20721/2023

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työttömyysturvalain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausuttavaa palkansaajan työssäoloehdon pidentämistä koskevasta muutoksesta? (TTL 5 luku)

-

Lausuttavaa palkansaajan työssäoloehdon kertymistä koskevista muutoksista? (TTL 5 luku ja asetusmuutokset)

-

Lausuttavaa ansiopäivärahan perusteena olevan palkan määrittelystä? (TTL 6 luku ja asetusmuutokset)

-

Lausuttavaa TTL 5 ja 6 luvun muutosten vaikutuksesta työttömyysetuuden maksamisen työvoimapolitiittisiin edellytyksiin? (TTL 2 ja 2 a luku sekä 14 luvun 1 c §)

-

Lausuttavaa työttömyysetuuden sovittelun suojaosasta luopumisesta? (TTL 4 luku)

-

Lausuttavaa lapsikorotusten poistamisesta? (TTL 6 ja 7 luku)

-

Lausuttavaa omavastuuajan pidentämisestä? (TTL 5 ja 7 luku)

-

Lausuttavaa esityksen taloudellisista ja kansalaisvaikutuksista (ml. vaikutukset julkiseen talouteen, työllisyyteen ja kuntiin)?

Eläketurvakeskus lausuu siltä osin kuin ehdotetuilla muutoksilla arvioidaan olevan vaikutusta työeläkejärjestelmään.

TR-osuus

Esityksen mukaan ehdotetut lakimuutokset ansiopäivärahaan pienentävät Työllisyysrahaston työeläkejärjestelmälle maksamaa TR-osuutta noin 90–100 miljoonalla eurolla vuodessa ja heikentävät lyhyellä aikavälillä työeläkejärjestelmän tasapainoa. TR-osuus määräytyy sekä ansiopäivärahan etuuspäivien määrän että niiden perusteena olevien ansioiden suuruuden avulla, joten muutokset työssäoloehtoon, lomakorvausten jaksotukseen sekä omavastuupäiviin vaikuttavat TR-osuuteen alentavasti.

Työeläkkeet

Esityksessä on tuotu esille työttömyysturvan työssäoloehdotusta koskevien ehdotuksien vaikutuksia työeläkkeen kertymiseen ansiosidonnaisen päivärahan ajalta. Eläketurvakeskus toteaa, että ehdotetuilla muutoksilla on vaikutusta myös työkyvyttömyyseläkkeisiin, joissa on mukana tulevan ajan eläkkeenosa ja tulevan ajan viiden vuoden tarkasteluaikana on ollut maksussa työttömyysetuutta. Tulevan ajan eläkkeen perusteena olevissa ansioissa huomioidaan ansiosidonnaisen päivärahan perusteena olevat ansiot 100 prosentin suuruisena. Eläketurvakeskuksen arvion mukaan niillä henkilöillä, joilla työssäoloehdon muutosten ja ansiopäivärahan laskusäännön yhteisvaikutuksesta ansiopäivärahan perustepalkan on esityksessä arvioitu jäävän nykyistä matalammaksi, pienentää myös tulevan ajan perusteena huomioitavia ansioita ja siten pienentää maksuun tulevaa työkyvyttömyyseläkkeen määrää. Kuitenkin niiden henkilöiden osalta, joiden ei ole arvioitu jatkossa pääsevän nykyistä pidemmän työssäoloehdon vuoksi ansiopäivärahalle, ja siirtyvät siten työmarkkinatuen piiriin, huomioidaan tulevan ajan ansioissa kuitenkin työmarkkinatuen osalta laissa määritelty määrä jokaiselta täydeltä kalenterikuukaudelta, jolta etuutta on saatu. Lisäksi esityksessä ehdotettu lapsikorotuksen poistaminen pienentää eläkekattumaa ja tulevan ajan perusteena olevia ansioita tietyissä tilanteissa.

Tulevan ajan ansioilla voi olla Eläketurvakeskuksen näkemyksen mukaan myös vaikutusta myöhemmin saatavaan eläkkeen määrään myönnettäessä työkyvyttömyyseläke entisin perustein tai työkyvyttömyyseläkkeen muuttuessa alimmassa vanhuuseläkeiässä työkyvyttömyyseläkkeen suuruiseksi vanhuuseläkkeeksi. Lisäksi tulevan ajan ansioilla on vaikutusta silloin, kun työkyvyttömyyseläkkeen jälkeen myönnetään eläke uusin perustein, jolloin uusin perustein myönnettävässä eläkkeessä huomioidaan eläkekattuma eläkkeelläoloajalta.

Lausuttavaa muista vaikutuksista (ml. vaikutukset viranomaisiin ja yrityksiin)? TE-hallinnon henkilöstöä edustavaa tahoa pyydetään arvioimaan vaikutuksia TE-hallinnon henkilöstöön ja sen tehtäviin, erityisesti TTL 14 luku 1 c §:n osalta.

Lausuttavaa siitä miten muutosten vaikutuksia voitaisiin seurata ja arvioida jälkikäteen?

-

Lausuttavaa voimaantulosta ja siirtymäsäännöksestä?

-

Muuta lausuttavaa esityksestä?

-

Vaara Nelli

Eläketurvakeskus - Hyväksytty johtoryhmässä 14.9.2023, Allekirjoittajina
Allan Paldanius ja Karoliina Kiuru